

Urice medkulturnega dialoga – model LGBT¹ - skupnost

Ciljna skupina:

- mladi stari med 12 in 15 let.

Struktura Uric medkulturnega dialoga:

- 1. del (45 min) – reševanje testa sprejemanja različnosti in obravnava pojmov povezanih z medkulturnostjo;
- 2. del (45 min) – didaktična aktivnost »Talna slika diskriminacije«;
- 3. del (45 min) – pogovor s predstavnico_kom LGBT – skupnosti;
- izbirna aktivnost za nadaljevanje obravnave teme (45 min) – »Obrat za 180°«.

Prvi del delavnice

Cilji reševanja testa sprejemanja različnosti:

- priprava udeležencev_k delavnice za bolj interaktivne metode v nadaljevanju delavnice;
- osvestiti udeležence_ke o kompleksnosti in nivojih pojma medkulturni dialog;
- pripraviti pogoje za diskusijo o razumevanju terminov v povezavi s pojmom medkulturnost;
- ponuditi možnost umestitve posamezne_ga udeleženke_ca v določen tip sprejemanja kulturne in etnične različnosti.

Specifikacija časovne izvedbe reševanja testa sprejemanja različnosti²:

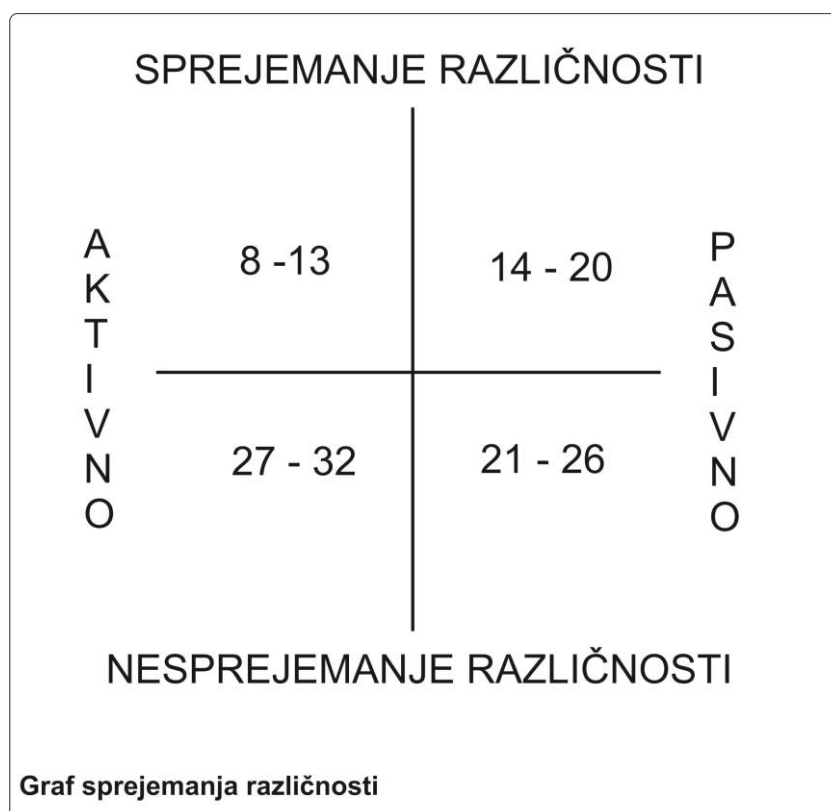
- reševanje testa (15 min);
- individualno ovrednotenje podanih odgovorov (5 min);
- izris grafa sprejemanja različnosti na ravni vseh udeležencev_k (5 min);
- analiza in diskusija o testu ter grafu sprejemanja različnosti ter pojasnjevanje terminov v povezavi s pojmom medkulturnost (20 min).

¹ V delavnici se predvsem osredotočamo na spolno usmerjenost (torej na črke L, G in B), vendar kljub temu uporabljamo celotni akronim (torej LGBT), pri čemer pa je na začetku delavnice potrebno pojasniti, da se prve tri črke navezujejo na spolno usmerjenost, črka T pa na spolno identiteto. Trans polje se v Sloveniji šele odpira in potrebe trans oseb so drugačne od potreb gejev, lezbijk in biseksualnih oseb.

² Test najdete na zadnjih straneh navodil za izvedbo Uric medkulturnega dialoga.

Koraki izvedbe prvega dela delavnice:

- Vodja delavnice (v nadaljevanju vodja) udeležencem_kam pojasni, preden razdeli teste sprejemanja različnosti, da testi ostanejo njim in da ne bodo pobrani z namenom nadaljnje analize. Na ta način se udeležencem_kam zagotovi diskretnost in varnost z namenom, da na vprašanja odgovarjajo iskreno.
- Vodja vsakemu udeležencu_ki po rešitvi testa da delovni list z lestvico vrednotenja odgovorov in opise tipov tolerantnosti, v katerega se lahko umesti po tem, ko sešteje točke.
- Vodja udeležence_ke prosi, da mu/ji vsoto točk zavedejo na lepilne lističe. Vodja uporabi lističe s točkami za prikaz grafa sprejemanja različnosti (slika 1), na podlagi katerega lahko poda oceno o nivoju sprejemanja različnosti na ravni celotne skupine udeležencev_k. Graf medtem, ko udeleženci_ke vrednotijo svoje teste, nariše na tablo ali drugo površino. Lističe nalepi v ustrezen kvadrant glede na zapisano število točk.

Slika 1: Graf sprejemanja različnosti.

- Sledi analiza grafa sprejemanja različnosti in diskusija o testu sprejemanja različnosti ter razumevanju terminov v povezavi s pojmom medkulturnost, kot so: diskriminacija, asimilacija, predsodek, stereotip, sovražni govor, medkulturni dialog itd.

Drugi del delavnice³

Cilji didaktičnih aktivnosti »Talna slika diskriminacije« in »Obrat za180°«:

- zvišati raven poznavanja in razumevanja pojmov v povezavi z LGBT - skupnostjo;
- razumevanje pojma heteronormativna družbena ureditev in osmislitev diskriminacijskih politik usmerjenih proti LGBT - osebam;
- ponuditi pogoje za razmislek udeležencev_k o odnosu večinske populacije in/ali posamezne_ga pripadnice_ka te do LGBT - skupnosti;
- spodbuditi udeležence_ke, da se poskusijo vživeti v kožo LGBT - oseb;
- spodbuditi k premišljenemu in aktivnemu delovanju proti diskriminaciji oziroma k sprejemanju LGBT - oseb⁴.

³ Kot pomoč za vodjo delavnice je pripravljen dokument v PowerPointu »Urice_LGBT-skupnost_MSOSK_15« in je zunanja priloga teh navodil.

⁴ **Ustava RS**, 63. člen: »Protiustavno je vsakršno spodbujanje k narodni, rasni, verski ali drugi neenakopravnosti ter razpihovanje narodnega, rasnega, verskega ali drugega sovraštva in nestrpnosti. Protiustavno je vsakršno spodbujanje k nasilju in vojni.« Člen udejanja Kazenski zakonik (KZ-1) v 297. členu, ki ob ugotovitvi kršitve omenjenega člena ustave predvideva zaporno kazen in odvzem ali onemogočitev sredstev, predmetov, ki so bili uporabljeni, kot tudi pripomočkov za njihovo reprodukcijo.

Zakon o uresničevanju enakega obravnavanja (ZUNEO), kot krovni protidiskriminacijski zakon prepoveduje diskriminacijo na podlagi različnih osebnih okoliščin (eksplicitno je zapisana tudi spolna usmerjenost) na različnih področjih človekovega življenja (npr. pri zaposlovanju, izobraževanju in usposabljanju, socialni zaščiti, socialnih ugodnostih, dostopa do dobrin in storitev, ki so na voljo javnosti).

ZUNEO v 2. členu ne izključuje različnega obravnavanja na podlagi določene osebne okoliščine, če takšno različno obravnavanje upravičuje zakonit cilj in so sredstva za doseganje tega cilja ustrezna in potrebna.

V 6. členu opredeljuje tudi legitimne, posebne ukrepe, ki so začasni ukrepi, ki imajo za cilj zagotoviti dejansko enakost oseb, ki so v manj ugodnem položaju zlasti zaradi svojega spola, narodnosti, rase ali etničnega porekla, vere ali prepričanja, invalidnosti, starosti in spolne usmerjenosti. Posebni ukrepi se lahko sprejmejo z namenom preprečevanja ali odpravljanja posledic takšnega položaja oziroma predstavljajo nadomestilo za manj ugoden položaj. Posebni ukrepi so zlasti:

- pozitivni ukrepi, ki ob enakem izpolnjevanju predpisanih meril in pogojev dajejo prednost osebam z določeno osebno okoliščino in se uporabijo v primerih, ko obstaja očitno nesorazmerje v zastopanosti oseb z določeno osebno okoliščino,
- spodbujevalni ukrepi, ki dajejo posebne ugodnosti ali uvajajo posebne spodbude za osebe v manj ugodnem položaju.

Specifikacija časovne izvedbe aktivnosti »Talna slika diskriminacije«

Trajanje aktivnosti je 45 min. Podrobna specifikacija:

- obrazložitev kratice in pojmov povezanih z LGBT - skupnostjo (5 min);
- pregled zakonodaje in priporočil, ki zadevajo uresničevanje človekovih pravic (15 min);
- obrazložitev pojma heteronormativne družbe na podlagi primerov diskriminacijskih politik do LGBT - oseb (25 min).

Specifikacija vsebinske izvedbe aktivnosti »Talna slika diskriminacije«:

- Vodja obrazloži pomen kratice in pojmov v povezavi z LGBT - skupnostjo. Ko udeleženci_ke razumejo osnovne pojme, vodja preide na obrazložitev pojma heteronormativne družbe.
- Vodja se dotika različnih področjih družbenega življenja človeka in sprašuje ter diskutira z udeleženci_kami, kakšna je vidljivost LGBT - oseb npr. v filmih, časopisih, v religiji, kako je s porokami, turizmom, deklariranju spolne usmerjenosti v javnosti, pojavljanjem informacij o LGBT - osebah v na primer zgodovinskih učbenikih (genocid v II. svetovni vojni), v zdravstvu (HIV⁵ in psihiatrija⁶), kakšno mnenje imajo starši udeleženk_cev, kako je z LGBT - osebami na delovnem mestu ipd. Pri tem, kjer je smiselno, vodja uporabi internet in skupaj se pregleda slikovne zadetke npr. za besede: poroka, družina, ljubezen in če imajo udeleženci_ke sami_e še kakšen predlog. Vodja pojasni, da je sicer stanje odraz značilnosti večinske populacije in da je iz tega vidika stanje logično, vendar po drugi strani, če se o manjšinah ne govori, ostanejo nevidne in potisnjene na rob družbe. In tukaj se odpira manipulativni prostor za diskriminacijske politike. Česar ne poznamo, se bojimo ali zavračamo.
- Glede na ugotovitve v sklopu diskusije o položaju oziroma vidljivosti LGBT - oseb na različnih področjih življenja vodja na tla položi liste, na katerih je nazorno zapisanih

⁵ <http://www.delo.si/sobotna/bostjan-kovacec-ko-me-je-potem-objel-prijatelj-najpomembnejsi-objem-v-zivljenju.html>

⁶»Psihiatrija je konec devetnajstega in v začetku dvajsetega stoletja resda označila homoseksualnost za duševno bolezen, vendar je ta teorija zavržena in ne drži. Leta 1973 je Ameriško psihiatrično združenje črtalo homoseksualnost s seznama bolezni. Tudi Svetovna zdravstvena organizacija je leta 1991 črtala homoseksualnost s svojega seznama bolezni. Pred tem – predvsem pred drugo svetovno vojno, a tudi pozneje – pa so homoseksualnost poskušali zdraviti z električnimi šoki, lobotomijo, teorijo averzije in podobno, vendar brez uspehov.« (CD-rom: Različnost bogati: ne siromaši; Vsakdanje življenje gejev in lezbijk; Informacije za učitelje in učiteljice; Legebitra, mirovni inštitut, Amnesty International Slovenije; DIH-Društvo za integracijo homoseksualnosti)

sledenih osem področij, na katerih delujejo diskriminatorne politike heteronormativne družbene ureditve, ki se odražajo v življenju LGBT - oseb:

- 1.⁷ vključevanje v družbo;
 - 2. matična družina;
 - 3. poroke oz. partnerske skupnosti in družinska razmerja;
 - 4. izražanje spolne usmerjenosti v javnosti;
 - 5. stil oblačenja;
 - 6. delovno mesto⁸;
 - 7. turizem;
 - 8. zabava.
- Vodja nato razdeli udeležence_ke v največ 10 skupin in jim razdeli liste (vsaka skupina dobi en list oziroma več teh, v kolikor je skupin manj kot 10), na katerih so navedeni konkretni primeri iz izkušenj LGBT – oseb oziroma primeri politik, ki zadevajo LGBT - skupnost. Poda jim navodilo, da jih preberejo in se odločijo, h kateremu področju jih bodo razvrstili_e. Vodja počaka, da se vse skupine odločijo, nato pa pozove predstavnike_ce skupin, da razvrstijo svoj primer. Najprej primer preberejo na glas še za ostale udeležence_ke, nato pojasnijo, h kateremu področju sodi in zakaj ter list položijo na tla k ustreznem področju. Tako nastane talna slika diskriminacije LGBT-oseb na različnih področjih družbenega življenja.

⁷ Zaradi večje nazornosti, so področja v teh navodilih za izvedbo modela oštevilčena. Sicer pa se številke ob dejanski pripravi materiala tako pri področjih kot pri pripadajočih primerih zbrisejo.

⁸ »**Zakon o delovnih razmerjih**, ki je bil sprejet leta 2002, v 6. členu prepoveduje diskriminacijo na osnovi različnih osebnih okoliščin, med drugim tudi na osnovi spolne usmerjenosti. Delodajalec tako ne sme iskalca zaposlitve ali zaposlenega delavca oziroma delavko postavljati v neenakopraven položaj zaradi njegove ali njene spolne usmerjenosti, hkrati pa je prepovedana tudi posredna in neposredna diskriminacija na osnovi spolne usmerjenosti.

Raziskava o vsakdanjem življenju gejev in lezbijk v Sloveniji (Mirovni inštitut, 2004) je pokazala relativno majhen delež (4 %) tistih, ki sumijo, da so bili po razkritju svoje spolne usmerjenosti na delovnem mestu zaradi tega odpuščeni z dela ali jim zaradi tega ni bila podaljšana pogodba o delu. Vendar pa je ob tem zaskrbljujoče predvsem dejstvo, da skoraj vsak drugi (49 %) na delovnem mestu skriva svojo spolno usmerjenost ali pa se je razkril le enemu ali dvema sodelavcema, saj se boji, da bi razkritje vodilo v šikaniranje, zapostavljanje, zafrkavanje, omejevanje napredovanja in nenazadnje tudi izgubo službe. Delovno mesto v tem smislu pogosto ni varen prostor za geje in lezbijke.« (CD-rom: Različnost bogati: ne siromaši; Vsakdanje življenje gejev in lezbijk; Informacije za delodajalce; Legebitra, mirovni inštitut, Amnesty International Slovenije; DIH-Društvo za integracijo homoseksualnosti)

Primeri izkušenj LGBT - oseb:

1.

»Žalili so me in zmerjali. Fantje so me gledali postrani in se niso hoteli družiti z mano. Besede lahko bolijo bolj, kot fizično nasilje, kar je povzročilo, da sem se zaprl, počutil nezaželenega in se izogibal stikov z drugimi do svojega 18. leta.« (moški, 21)⁹

2.

»Moji mami sem povedal [da sem gej] dve leti nazaj in je bilo zelo neprijetno. Ni najbolje sprejela in se tudi danes noče o tem pogovarjati. Rekel sem ji: 'Glej, imam svoje življenje, ne bom te obremenjeval s tem, če ne želiš nič vedeti.' [...] Moti jo, da bo družina uničena, da ne bo imela več nikogar, ker jo bodo vsi tako gledali. Bolj jo skrbi to, kaj bodo drugi rekli. [...] Teta pa mi je rekla, da pri njih nimam več kaj iskati. Rekla je, da je to zanjo nenormalno, nesprejemljivo, to je sramota za družino.« (Tomaž, 23)¹⁰

3.¹¹

»Škofi, zbrani na sinodi (oktober 2014) z vsega sveta, namreč niso dosegli soglasja o odprtju Katoliške cerkve do vnovič poročenih ločencev in homoseksualcev, kot je to predlagal papež Frančišek. Kot je sporočil tiskovni predstavnik Vatikana Federico Lombardi, so v končnem poročilu upoštevali pomisleke najkonservativnejših članov. /.../ Edina točka, ki je bila sprejeta, je tista, da bi se morali "izogibati" protigejevski diskriminaciji, a ob tem dodajajo, da ne sme obstajati "niti najmanjše" primerjave med istospolnimi civilnimi zvezami in heteroseksualnimi porokami. Povsem so tudi črtali dele, ki so govorili o "darovih in kvalitetah", ki jih lahko ponudijo istospolno usmerjeni, in "neprecenljivi podpori", ki jo lahko gejevski partnerji nudijo drug drugemu.«¹²

»Zakon o registraciji istospolne partnerske skupnosti (ZRIPS) - S tem zakonom se določajo pogoji in postopek za registracijo istospolne partnerske skupnosti, pravne posledice registracije, način prenehanja registrirane skupnosti ter razmerja med partnerjema oziroma partnericama (v nadaljnjem besedilu: partner) po prenehanju registrirane istospolne partnerske skupnosti. Registrirana istospolna partnerska skupnost (v nadaljnjem besedilu: skupnost) je s tem zakonom urejena skupnost dveh žensk ali dveh moških, ki pred pristojnim organom registrirata svojo skupnost na način, določen s tem zakonom.«¹³

⁹ Vir: Prebijmo molk!, Priročnik za učitelje pri uvajanju razprave o homoseksualnosti in homofobiji v srednji šoli, 2012, J. Magić, J. Swierszcz, str. 9, Ljubljana: Društvo informacijski center Legebitra

¹⁰ Vir: Na križiščih diskriminacije, Večplastna in interseksijska diskriminacija, 2009, R. Kuhar, str. 84, Ljubljana: Mirovni inštitut

¹¹ Vsak odstavek se v sklopu gradiva za izvedbo aktivnosti zavede na svoj list.

¹² Vir: <http://www.rtvsllo.si/svet/veliki-osmoljenci-sinode-o-druzini-papez-francisek-in-homoseksualci/349077>

¹³ Vir: <http://www.pisrs.si/Pis.web/pregledPredpisa?id=ZAKO4335>

»Zakon o zakonski zvezi in družinskih razmerij (ZZZDR) določa, da je zakonska zveza z zakonom urejena življenjska skupnost moža in žene. Pomen zakonske zveze je v zasnovanju družine. Roditeljska pravica pripada skupaj očetu in materi. Pravice in dolžnosti otrok do njihovih staršev in sorodnikov ter pravice in dolžnosti staršev in sorodnikov do otrok so enake ne glede na to, ali so otroci rojeni v zakonski zvezi ali izven nje.«¹⁴

4.

»Pred leti sem se držala za roko z ljubico. Šli sva po cesti mimo Gimnazije Ledina. Očitno je bil ravno odmor, ker so bili ljudje na oknu in se drli dol na naju. Potem so začeli predmeti leteti skozi okno in seveda sva se spustili za roko, pospešili korak in šli naprej. [...] To je taka stvar, ki je ne pozabiš in jo imam ves čas v glavi in grem sama sebi zaradi tega na živce. Samocenzura je posledica strahu.« (Lojzka, 32)¹⁵

5.

»Hodim v srednjo šolo, kjer so pretežno fantje. Glede homoseksualnosti je tukaj zelo nesprejemljivo. [...] Če bi se outiral, predvidevam, da bi bilo zelo slabo. Tudi v razredu, ko profesor sliši, da kdo komu reče peder, sploh ne reagira. Doživel sem že, da je profesor rekel, da so pedri klasa za sebe. [...] Zaradi šole sem spremenil svoj stil oblačenja. Oblačil sem se bolj ... pedrsko, kako naj rečem... oprijete majčke, oprijete hlače in take fore. Zaradi tega so me začeli zafrkavati. [...] Dejansko me je šola prisilila, da sem se spremenil. Na začetku mi je bilo zelo žal, počutil sem se osramočenega. Ampak zdaj sem se pa navadil.« (Marko, 18)¹⁶

6.

»Ker učim tudi predmet Etika in družba, kjer je prostor za odpiranje teh tem, moram priznati, da je vedno prisoten ta strah, da če bi se vedelo, da sem lezbijka, da bi pogovor o homoseksualnosti pri pouku lahko začeli dojemati kot promocijo. Tako da vedno pazim, kaj povem. Če ne bi bila lezbijka, bi verjetno to temo bolj odpirala pri pouku.« (Galebka, 29)¹⁷

¹⁴ Vir: <http://www.uradni-list.si/1/objava.jsp?urlid=200469&stevilka=3093>

¹⁵ Vir: Na križiščih diskriminacije, Večplastna in interseksijska diskriminacija, 2009, R. Kuhar, str. 127, Ljubljana: Mirovni inštitut

¹⁶ Vir: Na križiščih diskriminacije, Večplastna in interseksijska diskriminacija, 2009, R. Kuhar, str. 171, Ljubljana: Mirovni inštitut

¹⁷ Vir: Prebijmo molk!, Priročnik za učitelje pri uvajanju razprave o homoseksualnosti in homofobiji v srednji šoli, 2012, J. Magić, J. Swierszcz, str. 69, Ljubljana: Društvo informacijski center Legebitra

7.

»Obakrat, ko sva šla na počitnice, je bil recimo problem v hotelu s sobo. Ko so po rezervaciji videli »Mr., Mr.«, so nama dali dve ločeni postelji, kljub temu da sva recimo prej zahtevala skupno oziroma zakonsko posteljo.«¹⁸

8.

»Šla sva žurat v strejt lokal, ki ni bil gej frendli. Na plesišču sva se sprostila [...] in nekdo nama je takoj rekel: 'Pridita ven, da vaju razbijem, pedra frdamana'. Ko sva šla ven na cigaret, se je začel dreti: 'P**** vama m*****, pedra! To je tvoja žena?' [...] Potem je mojega prijatelja počil po glavi. Varnostniki niso reagirali. Stala sta pri vhodu in se posmihala. Potem sva poklicala taksi in se odpravila na policijo. Tam so nama rekli, naj greva na urgenco, če nama je kaj, in da bodo tam naprej ukrepali.« (Andrej, 21)¹⁹

Dodatni podatki za vodjo za debato glede statistike sklenitve zakonskih zvez oziroma registracije istospolne skupnosti:

Leto	Registracija istospolne skupnosti med moškima	Registracija istospolne skupnosti med ženskama	skupaj	Sklenitev zakonskih zvez
2006	4	4	8	6368
2007	6	2	8	6373
2008	1	1	2	6703
2009	7	4	11	6542
2010	4	5	9	6528
2011	7	8	15	6671
2012	8	3	11	7057
2013	15	7	22	6254
	52	34	86	52496

Viri:

- http://pxweb.stat.si/pxweb/Database/Dem_soc/05_prebivalstvo/35_05M50_istospolne_skupnosti/35_05M50_istospolne_skupnosti.asp
- http://pxweb.stat.si/pxweb/Dialog/varval.asp?ma=05M1012S&ti=&path=../Database/Dem_soc/05_prebivalstvo/34_Proke/05_05M10_proke-SL/&lang=2

¹⁸ Vir: CD-rom: Različnost bogati: ne siromaši; Vsakdanje življenje gejev in lezbijk; Intervju 4 – Istospolne partnerske zveze; Legebitra, mirovni inštitut, Amnesty International Slovenije; DIH-Društvo za integracijo homoseksualnosti

¹⁹ Vir: Na križiščih diskriminacije, Večplastna in interseksijska diskriminacija, 2009, R. Kuhar, str. 79, Ljubljana: Mirovni inštitut

Specifikacija časovne izvedbe izbirne aktivnosti »Obrat za 180°«²⁰

Skupno trajanje aktivnosti je 45 min. Podrobna specifikacija:

- priprava zgodbe v obliki stripa o heteroseksualno usmerjenem paru ali posamezniku oz. posameznici, če bi bila družba homonormativna (30 min);
- predstavitev stripovskih zgodb (15 min).

Material potreben za izvedbo:

- A5 listi;
- debelejši flomastri²¹;
- širok lepilni trak.

Specifikacija vsebinske izvedbe aktivnosti »Obrat za 180°«:

- Gre za pripravo zgodbe v obliki stripa o heteroseksualno usmerjenem paru ali posamezniku_ci, če bi bila družba homonormativna in bi bil njen odnos do heteroseksualnosti izključujoč.
- Vodja razdeli udeležence_ke v skupine po največ 4 osebe.
- Vodja pozove udeležence_ce, da se dogovorijo:
 - na katerem področju življenja bo potekala zgodba;
 - kje se bo zgodba odvijala in kdaj;
 - kdo bo/-do liki zgodbe;
 - kaj se bo liku/-om zgodilo;
 - kako bo reagirala večina ljudi glede na dejanje glavnega lika;
 - kakšen bo konec;
 - koliko slik bodo ustvarili_e oziroma kaj bo na posamični sliki;
 - da izrišejo posamezne prizore v stripovskih kvadratih²².

²⁰ Izvedba aktivnosti »Obrat za 180°« brez predhodne izvedbe aktivnosti »Talna slika diskriminacije« je kredibilna samo takrat, če imajo udeležence_ci že dobro poznavanje pojma heteronormativne družbene usmeritve. V nasprotnem primeru ni priporočljivo, da se aktivnost »Obrat za 180°« izvaja samostojno. Izvedba te aktivnosti je priporočljiva kot nadaljevanje obravnavanja tematike po izvedenih Uricah medkulturnega dialoga.

²¹ Število je odvisno od števila udeležencev_k delavnice.

²² Pred izvedbo delavnice je potrebno pripraviti kvadrate oziroma liste velikosti A5, da lahko strip oziroma posamezne slike stripa rišejo vsi v skupini hkrati.

- V pomoč jim vodja poda prazno tabelo »Zasnova zgodbe za strip«, pri čemer pojasni na konkretnem primeru, torej že izpolnjene tabele z njegove oziroma njene strani, na kakšen način jo izpolniti²³ in pokaže tudi primer stripa (slika 2), ki ga je izrisal_a pred izvedbo delavnice. Kar se tiče izrisa stripa, pove, da naj se ne osredotočajo na likovno estetiko in dovršenost, temveč na čim večjo nazornost stripa, kar se tiče pripovedovanja zgodbe.
- Ko udeleženci_ke izrišejo strip, jim vodja da lepilni trak, s pomočjo katerega zlepijo kvadrate v celovit strip. Vsaka skupina nato predstavi svoj strip.
- Vodja povzame zaključke in smoter aktivnosti, izhajajoč iz doseženega cilja, da so udeleženci_ke imele možnost poskušati se vživeti v kožo LGBT - oseb in jih pozove k upoštevanju človekovih pravic in dolžnosti, ki izhajajo iz njih ter jih spodbudi h kritični obravnavi in ozaveščanju stereotipov in predsodkov, ki jih gojimo do različnih od sebe.

Slika 2: Primer stripa.

²³ Kopija primera izpolnjene tabele se lahko ravno tako neposredno poda vsaki skupini udeležencev_k hkrati s prazno tabelo, da jim je lahko v pomoč skozi celoten proces tvorjenja lastne zgodbe.

Tabela »Zasnova zgodbe za strip«

Na katerem področju življenja bo potekala zgodba?	
Kje se bo zgodba odvijala in kdaj?	
Kdo bo/-do liki v zgodbi?	
Kaj se bo liku/-om zgodilo?	
Kako bo reagirala večina ljudi glede na glavni lik?	
Kakšen bo konec?	

Vsebina kvadratov stripa

1. slika	
2. slika	
3. slika	
4. slika	
5. slika	
6. slika	
7. slika	
8. slika	
9. slika	
10. slika	
11. slika	
12. slika	

Primer

Zasnova zgodbe za strip

Na katerem področju življenja bo potekala zgodba?	Ljubezen.
Kje se bo zgodba odvijala in kdaj?	Na šoli med odmorom.
Kdo bo/-do liki v zgodbi?	Punca, zaljubljena v fanta.
Kaj se bo liku/-om zgodilo?	Punca bo poljubila fanta.
Kako bo reagirala večina ljudi glede na glavni lik?	Smejali se bodo, ju ozmerjali ter nanju kazali s prstom.
Kakšen bo konec?	Punca se bo zaklenila na stranišče in počakala, da bodo šli vsi ostali domov.

Vsebina kvadratov stripa

1. slika	šola
2. slika	učenci in učenke pri pouku ter zvonjenje zvonca za konec ure
3. slika	vsi na hodniku
4. slika	poljub
5. slika	neodobravanje vrstnikov in vrstnic
6. slika	zasmehovanje s strani vrstnikov in vrstnic
7. slika	punca pobegne žalostna na stranišče
8. slika	punca joče na stranišču
9. slika	vsi gredo domov
10. slika	punca pride iz stranišča
11. slika	punca gre sama domov
12. slika	/

Tretji del delavnice

Cilji pogovora s predstavnicom_kom LGBT - skupnosti:

- udeležencem_kam omogočiti informacije o LGBT - skupnosti iz prve roke;
- razbijati predsodke in stereotipe o LGBT - skupnosti;
- razvijati kritično mišljenje udeležencev_k.

Trajanje pogovora:

- 45 min oziroma dokler je interes.

Obrazložitev aktivnosti:

Tretji del delavnic predvideva obisk predstavnika_ce LGBT - skupnosti, ki je pripravljen_a odkrito odgovoriti na vsa (ali vsaj veliko večino) vprašanja udeležencev_k o LGBT tematiki. Vodja lahko pred obiskom po zaključeni didaktični aktivnosti »Talna slika diskriminacije« udeležencem_kam ponudi možnost, da vprašanja za gosta_jo napišejo na lističe. S tem se po potrebi (odvisno od značilnosti skupine) lahko zagotovi občutek varnosti udeležencev_k in pa skupini prilagojeno ter s tem učinkovito delovno dinamiko in klimo v zadnjem delu delavnice. Seveda pa je v prvi meri zaželeno, da se vprašanja postavljajo neposredno.

Izbira sogovornika_ce je zelo pomembna. Kredibilen_na gost_ja delavnice lahko s svojim prispevkom sproži pri udeležencih_kah, da svoje predsodke in stereotipe o LGBT - skupnosti postavijo pod vprašaj. V medijih lahko redko preberemo, spremljamo kaj na temo LGBT skupnosti, v družbi pa je splošno gledano ta tema po našem mnenju še vedno tabu. Večinska populacija se sicer vedno bolj odpira LGBT - skupnosti in obratno, vendar je ta proces zelo počasen. Ker je pretok realističnih informacij o LGBT- skupnosti slab, menimo, da predsodki in stereotipi v povezavi z LGBT - skupnostjo izhajajo predvsem iz zavajajočega, enostranskega informiranja s strani homofobnih institucij, nepoznavanja in neinformiranosti. Zato je delavnica Urice medkulturnega dialoga izvrstna priložnost za pridobitev informacij o družbeni realnosti LGBT – skupnosti oziroma za pridobitev kredibilnih informacij iz prve roke. Velja pa tudi, da se o manjšinah ne moremo in ne smemo pogovarjati brez manjšin.

Avtor: Mladinski svet Občine Slovenske Konjice, 2015

Kontakt: info@msosk.si, karmen.kukovic@msosk.si

Test sprejemanja različnosti

Pred sabo imaš 8 (osem) vprašanj, ki se navezujejo na tvoj odnos oziroma razmišljanje o etničnih in kulturnih manjšinah. Vsako vprašanje ima 4 (štiri) možne odgovore. Pri vsakem lahko izbereš samo 1 (en) odgovor.

1. Priča si fizičnemu nasilju. Tri mladoletne osebe pretepajo fanta, ker je razkrit gej. Kaj narediš?

- a. Pravilno! Vključim se v pretep.
- b. Sem proti takemu ravnanju. V mislih obsojam dejanje, vendar ne naredim ničesar. Grem mimo.
- c. Sem proti takemu ravnanju. Hitro razmislim, kako pomagati fantu.
- d. Strinjam se s takim ravnanjem. Morda ga bo to spravilo k pameti.

2. Danes je prvi šolski dan po poletnih počitnicah. Razredničarka vam predstavi novo sošolko. Gre za dekle muslimanske vere, ki nosi naglavno ruto. Med odmorom...

- a. ... jo diskretno opazujem iz varne razdalje. Ker je muslimanka, mi povzroča nelagodje.
- b. ... stopim do nje in ji povem, da me njena ruta zelo moti.
- c. ... stopim do nje in jo povprašam, od kod prihaja, kje živi, če ima kakšnega brata ali sestro itd.
- d. ... se ji večkrat prijazno nasmehnem.

3. Kaj misliš, da bi morala Avstrija narediti za šoloobvezne otroke priseljencev iz Slovenije?

- a. Ničesar! Naj se vrnejo nazaj v Slovenijo.
- b. Omogočiti bi jim morala individualni intenzivni pouk nemškega jezika, pouk slovenskega jezika ter prevajalca, ki bi jim bil v pomoč pri rednem pouku.
- c. Zase naj poskrbijo sami ali pa naj za njih poskrbi Slovenija.
- d. Omogočiti bi jim morala vsaj individualni intenzivni pouk nemškega jezika, da bi lahko čim prej razumeli snov pri rednem pouku.

4. Kaj misliš, da bi morala Republika Slovenija narediti za šoloobvezne otroke priseljencev iz Romunije, Albanije, Kosova, Bosne in Hercegovine itd.?

- Ničesar! Naj se vrnejo nazaj, od koder so prišli.
- Omogočiti bi jim morala individualni intenzivni pouk slovenskega jezika, pouk njihovega maternega jezika ter prevajalca, ki bi jim bil v pomoč pri rednem pouku.
- Zase naj poskrbijo sami ali pa država, iz katere prihajajo.
- Omogočiti bi jim morala vsaj individualni intenzivni pouk slovenskega jezika, da bi lahko čim prej razumeli snov pri rednem pouku.

5. V časopisu zaslediš novico, da so v Sloveniji prepovedali prodajo nove računalniške igre, v kateri se lahko strelja na Rome, črnce, muslimane in Žide. Kaj si misliš o tem?

- Podpiram prepoved. Če izvem, da ima kateri od mojih prijateljev to igro, mu oziroma ji bom predlagal/-a, da jo ne igra.
- Igra bi morala biti dovoljena. Saj je samo igra. Vprašal/-a bom starše, če bi jo lahko kupili v državi, kjer ni prepovedana.
- Podpiram prepoved.
- Mislím, da je to nekoliko pretiran ukrep. Igra se mi zdi smešna, a je ne bi igral/-a.

6. Tvoja prijateljica na zabavi pove tale vic: »Zakaj imajo črnci bele dlani? Zato, da pri obiranju ne umažejo bombaža.« Kaj narediš?

- Rasističnih vicev ne odobravam. Vendar tega ne povem na glas.
- Prijateljici in vsem takoj povem, da so takšni vici žaljivi in da spodbujajo nestrpnost.
- Smejím se z ostalimi. Zdi se mi zabaven. Še sam/-a povem enega rasističnega.
- Smejím se z ostalimi. Saj je samo vic.

7. Priseljenska družina iz Albanije je v tvoji ulici odprla pekarno. Ponoči je nekdo na izložbeno okno pekarne napisal grafit: »MRŠ ŠIPTARJI!«. Kaj si misliš o tem?

- Všeč mi je. Dovolj slovenskih pekarn imamo.
- Sram bodi človeka, ki je to napisal! Lastniku pomagam odstraniti grafit.
- Carsko! Brezposelnost med Slovenci je visoka tudi zato, ker Šiptarji zasedajo delovna mesta. Še jaz bom kaj dopisal/-a.
- Mislím, da je dejanje neumno in nedopustno.

8. Organiziraš rojstnodnevno zabavo. Dvema prijateljema poveš, koga vse boš povabil/-a. Ko poveš, da je povabljen tudi sošolka, ki ima motnje v gibanju, govoru in drži telesa, ti prijatelja rečeta, da bo zabava čudna, če bo tam prisotna tudi ona. Kako se odzoveš?

- Izjava te preseneti. Si mnenja, da z zabavo ne bi bilo nič narobe, če bi bila na njej prisotna tudi sošolka. Ampak zaenkrat ne odgovoriš in boš še razmislil/-a o tem.
- Na kraj pameti ti že v osnovi ne bi padlo, da bi na rojstnodnevno zabavo povabil/-a invalidno osebo.
- Izjava te preseneti. Prijateljema poveš, da sošolka BO med povabljenimi, da pa njima ni potrebno priti, če jima to ne ustreza. Sta pa seveda povabljen.
- Prav imata. Res bi bila čudna zabava. Boš še razmislil/-a o povabilu.

Hvala za sodelovanje²⁴!

²⁴ Pripravila: Karmen Kukovič, Mladinski svet Občine Slovenske Konjice, 2015

Vrednotenje odgovorov Testa sprejemanja različnosti

1. vprašanje a =4, b =2, c =1, d =3	5. vprašanje a =1, b =4, c =2, d =3
2. vprašanje a =3, b =4, c =1, d =2	6. vprašanje a =2, b =1, c =4, d =3
3. vprašanje a =4, b =1, c =3, d =2	7. vprašanje a =3, b =1, c =4, d =2
4. vprašanje a =4, b =1, c =3, d =2	8. vprašanje a =2, b =4, c =1, d =3

Profili glede na doseženo raven sprejemanja različnosti

○ OD 8 - 13 TOČK

- Nesprejemanje in zavračanje različnih kultur je zame nesprejemljivo. Bolj ali manj aktivno ukrepam proti vsakemu nesprejemanju in diskriminaciji pripadnikov in pripadnic različnih kultur.

○ OD 14 - 20 TOČK

- Nesprejemanje in zavračanje različnih kultur je zame nesprejemljivo. Ne sodelujem še pri aktivnem ukrepanju zoper nesprejemanje in diskriminacijo pripadnikov in pripadnic različnih kultur.

○ OD 21 - 26 TOČK

- Kultur, ki so različne od moje, ne sprejemam, vendar do pripadnikov in pripadnic teh nisem nasilen/-na oziroma do njih javno ne kažem odklonilnega odnosa.

○ OD 27 - 32 TOČK

- Kultur, ki so različne od moje, ne smatram kot enakopravnih in jih ne sprejemam. Svojega odnosa ne skrivam.